

POZA PARADYGMATY PEDAGOGIKA WIELOSTRONNA

KSIĘGA PAMIĄTKOWA
DEDYKOWANA
PROFESOROWI TADEUSZOWI LEWOWICKIEMU

TOM 1

REDAKCJA NAUKOWA
EWA OGRODZKA-MAZUR
ALINA SZCZUREK-BORUTA

wydawnictwo
adam marszałek

Recenzent: prof. zw. dr hab. Jerzy Nikitorowicz

Redaktorzy prowadzący: Judyta Węglowska, Paweł Jaroniak

Redaktor techniczny: Ryszard Kurasz

Korekta: Marlena Marchewka

Projekt okładki: Krzysztof Galus

Projekt graficzny ilustracji: Jarosław Stoch

© Copyright by Wydawnictwo Adam Marszałek
Toruń 2012

Publikacja przygotowana przez:
Zakład Pedagogiki Ogólnej
Instytutu Nauk o Edukacji
Wydziału Etnologii i Nauk o Edukacji
Uniwersytetu Śląskiego

Publikacja dofinansowana przez:
Uniwersytet Śląski w Katowicach

ISBN 978-83-7780-374-5

Wydawnictwo prowadzi sprzedaż wysyłkową:
tel./fax 56 648 50 70; e-mail: marketing@marszalek.com.pl

Wydawnictwo Adam Marszałek, ul. Lubicka 44, 87-100 Toruń,
tel. 56 664 22 35, 56 660 81 60, e-mail: info@marszalek.com.pl, www.marszalek.com.pl
Drukarnia nr 2, ul. Warszawska 52, 87-148 Łysomice, tel. 56 678 34 78

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	7
--------------------	---

Część I **NAUCZYCIEL NAUCZYCIELI** **Twórczość naukowa i pedagogiczna** **Profesora Tadeusza Lewowickiego**

Bibliografia prac Profesora Tadeusza Lewowickiego	17
Profesor Tadeusz Lewowicki – życie i twórczość	65
Uczniowie Profesora Tadeusza Lewowickiego	86
Listy gratulacyjne	89

Część II **HUMANISTYKA I PEDAGOGIKA** **Ku synergii mądrości tradycji i wielości ujęć współczesnych**

ANDRZEJ RADZIEWICZ-WINNICKI Paradygmat a wyjaśnienia komplementarne	97
--	----

MARIA DUDZIKOWA W kwestii metaforyki w nauce	118
---	-----

TERESA HEJNICKA-BEZWIŃSKA Poza paradygmat „pedagogiki praktycznej” (...)	155
---	-----

ZYGMUNT WIATROWSKI Indywidualizacja w wersji pedagogiczno-psychologicznej Profesora Tadeusza Lewowickiego z lat siedemdziesiątych XX wieku	177
MIROSLAW J. SZYMAŃSKI Pedagogika jako zintegrowana nauka społeczna i humanistyczna	186
DARIUSZ KUBINOWSKI Idiom pedagogiki współczesnej	196
LECH WITKOWSKI Etyka wirtuozerii. Jej wartości i ograniczenia dla pedagogów	214
<hr/>	
Część III	
KULTURA I EDUKACJA	
Idee przemian oświatowych	
CZESŁAW KUPISIEWICZ Dydaktyczne implikacje Jerome'a Brunera <i>Kultury edukacji</i>	233
ZBYSZKO MELOSIK Kultura i edukacja – modernistyczno/postmodernistyczne konfrontacje	238
JANUSZ GAJDA Skuteczna wielostronna edukacja i udział w niej pedagogiki wyzwaniem dynamicznie zmieniającej się rzeczywistości. Refleksje z okazji Jubileuszu 70-lecia Profesora Tadeusza Lewowickiego	280
TADEUSZ PILCH Janusowe oblicze transformacji systemowej 1989–2011. Z perspektywy pedagogiki społecznej	298

TADEUSZ MILUSKI Problemy społeczno-ekonomiczne współczesnego świata wyzwaniem edukacji XXI wieku	315
URSZULA MORSZCZYŃSKA, WOJCIECH MORSZCZYŃSKI Autorytet, mistrz i idol w czasie kulturowych przemian	338
<hr/>	
Część IV	
W POSZUKIWANIU MODELU LEPSZEJ SZKOŁY	
Wyzwania współczesności	
STANISŁAW JUSZCZYK Proces kształtowania autorytetu uczonego	359
JÓZEF KUŹMA Twórczy wkład Profesora Tadeusza Lewowickiego w rozwój teorii szkoły i nauki o nauczycielu	377
STEFAN MIESZAŁSKI Szkołna edukacja wobec wyzwań kumulatywnej ewolucji kulturowej	400
MARIAN NOWAK Od pedagogiki celów do pedagogiki zadań i kompetencji	409
WOJCIECH KOJS Akademicka przestrzeń uczenia się przez całe życie – szkic zagadnienia	432
BOGUSŁAW ŚLIWERSKI Psychorozwojowe uwarunkowania efektywności kształcenia oraz wychowania w kontekście edukacji jako wspierania rozwoju uczniów	458

BEATA KOZIEL

- Interakcje w klasie szkolnej a przebieg szkolnej kariery ucznia
– w opinii nauczycieli, uczniów i ich rodziców 478

Część V**PROBLEMY KSZTAŁCENIA I PRACY NAUCZYCIELI**

BRONISLAVA KASÁČOVÁ

- Pedeutologický výskum – teória versus realita práce učiteža 507

ANNA GAJDZICA

- Konformizm w pracy nauczyciela – przyczyłek zmiany
czy schron oporu? 530

URSZULA SZUŚCIK

- Twórczość dziecka w kontekście wybranych koncepcji psychologii
i pedagogiki 552

URSZULA KLAJMON-LECH

- Pedagog – rodzice – dziecko. Idea podmiotowości i dialogiczności
w wychowaniu dziecka niepełnosprawnego 579

IZABELA KRZEMIŃSKA-WOŹNIAK, GABRIELA PIECHACZEK-OGIERMAN

- Wybrane obszary aspiracji życiowych studentów pedagogiki 604

JANINA URBAN

- Szacunek i zaufanie w opiniach studentów – przyszłych nauczycieli
i wychowawców 624

- SUPLEMENT 641

CONTENTS

- INTRODUCTION 7

Part I**A TEACHER OF TEACHERS****Scholarly and pedagogical output
of Professor Tadeusz Lewowicki**

- Bibliography of Professor Tadeusz Lewowicki's works 17

- Professor Tadeusz Lewowicki – life and works 65

- Professor Tadeusz Lewowicki's disciples 86

- Congratulatory letters 89

Part II**HUMANITIES AND PEDAGOGY****Towards the synergy of tradition-based wisdom
and the multitude of contemporary approaches**

ANDRZEJ RADZIEWICZ-WINNICKI

- Paradigm and complementary elucidations 97

MARIA DUDZIKOWA

- On the use of metaphors in science 118

TERESA HEJNICKA-BEZWIŃSKA Beyond the paradigm of 'practical pedagogics' (...)	155
ZYGMUNT WIATROWSKI Individualization in Tadeusz Lewowicki's pedagogical-psychological version coming from the seventies of the 20 th century	177
MIROŚLAW J. SZYMAŃSKI Pedagogy as an integrated social and humanistic science	186
DARIUSZ KUBINOWSKI The idiom of contemporary pedagogy	196
LECH WITKOWSKI The ethics of virtuosity. Its values and limitations for teachers	214

Part III

CULTURE AND EDUCATION

Ideas of educational transformations

CZESŁAW KUPISIEWICZ Didactic implications of Jerome Bruner's <i>The Culture of Education</i>	233
ZBYSZKO MELOSİK Culture and education – modernist/post-modernist confrontations	238
JANUSZ GAJDA Effective and diversified education and the contribution of pedagogy as a demand of dynamically transforming reality. Celebrating the 70 th Anniversary of Professor Tadeusz Lewowicki	280
TADEUSZ PILCH Ambiguity of the system transformation in 1989–2011. The perspective of social pedagogy	298

TADEUSZ MILUSKI Socio-economic problems of the modern world as a challenge for the 21 st century education	315
URSZULA MORSZCZYŃSKA, WOJCIECH MORSZCZYŃSKI Authority, master and idol at the time of cultural transformations	338

Part IV

IN SEARCH FOR A MODEL OF BETTER SCHOOL

Challenges of modern times

STANISŁAW JUSZCZYK The process of shaping the scientist's authority	359
JÓZEF KUŹMA Creative contribution of Professor Tadeusz Lewowicki to the development of the theory of schooling and pedeutology	377
STEFAN MIESZALSKI School education in the face of challenges of the cumulative cultural evolution	400
MARIAN NOWAK The aims of pedagogy to its tasks and competences	409
WOJCIECH KOJS Academic space of lifelong education – an outline	432
BOGUSŁAW ŚLIWERSKI Psycho-developmental determinants of educational effectiveness in the context of education as supporting learners' development	458

BEATA KOZIEŁ

- Classroom interactions and the course of the learner's school career
– in the opinions of teachers, learners and their parents 478

Part V

PROBLEMS OF TEACHERS' TRAINING AND WORK

BRONISLAVA KASÁČOVÁ

- Pedeutological research: the theory versus reality of teacher work.
Problems and subjects of international comparative studies 507

ANNA GAJDZICA

- Conformism in the teacher's work
– a bridgehead of change or a bunker of resistance? 520

URSZULA SZUŚCIK

- Creative production of the child in the context
of selected concepts in psychology and pedagogy 552

URSZULA KLAJMON-LECH

- Teacher – parents – child. The idea of subjectivity and dialogism
in education of the disabled child 579

IZABELA KRZEMIŃSKA-WOŹNIAK, GABRIELA PIECHACZEK-OGIERMAN

- Selected areas of life aspirations presented by pedagogy students 604

JANINA URBAN

- Respect and trust in the opinions of students – future teachers
and moral educators 624

- SUPPLEMENT 641